ප්‍රාකෘත සිංහල යුගයේ ශිලා ලේඛනවලින් හෙළිවන ලංකාවේ භික්ෂු සමාජය

අනුරින් ඉන්දිකා දිවාකර

ලංකා ඉතිහාසයේ තොරතුරු අධ්‍යයනයේ දී ශිලා ලේඛනවලට හිමි වන්නේ ප්‍රමුඛ ස්ථානයකි. මෙතෙක් සොයාගෙන ඇති ශිලා ලේඛන අතුරෙන් මේ අධ්‍යයනය සඳහා ඉවහල් වී ඇත්තේ සිංහල භාෂා ඉතිහාසඥයන් විසින් සිංහල භාෂාවේ විකාශනය පදනම් කරගෙන බෙදනු ලැබ ඇති සිංහල භාෂා අවදි හතරෙන්, ප්‍රාකෘත සිංහල යුගයට අයත් ශිලා ලේඛන යි. ඩී. බී. ජයතිලක විසින් සිංහල ශබ්ද කෝෂය ආරම්භයෙහි දී ප්‍රාකෘත සිංහල යුගය වශයෙන් හඳුන්වනු ලැබ ඇත්තේ (සිංහල ප්‍රාකෘත අවදිය) ක්‍රිස්තු වර්ෂයෙන් යට 2 වන ශත වර්ෂයේ පටන් ක්‍රිස්තු වර්ෂ 3 වන හෝ 4 වන ශත වර්ෂය දක්වා කාලය යි.[1] විල්හෙල්ම් ගයිගර්ට අනුව ප්‍රාකෘත සිංහල යුගය වශයෙන් සැලකෙන්නේ (සිංහල ප්‍රාකෘතය) ක්‍රිස්තු පූර්ව 200 පටන් ක්‍රිස්තු වර්ෂ 4 වන හෝ 5 වන සියවස දක්වා කාලය යි.[2] ඒ අනුව මේ අධ්‍යයනය සඳහා ක්‍රිස්තු පූර්ව 2 වන සියවසේ සිට ක්‍රිස්තු වර්ෂ 4 වන සියවස දක්වා කාලයට අයත් (ප්‍රාකෘත සිංහල යුගය) ශිලා ලේඛන යොදා ගනු ලැබී ය.

පූර්වෝක්ත මාතෘකාවට අනුව අනාවරණය කරගනු ලැබූ කරුණු, ප්‍රධාන කොටස් කිහිපයක් යටතේ විශ්ලේෂණය කෙරෙයි. පළමු වැන්න බුදුදහම ලංකාවට ගෙන ඒම හා ව්‍යාප්ත කිරීම යි. මහාවංසයට අනුව මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේ ඇතුළු ධර්මදූත පිරිස ක්‍රිස්තු පූර්ව 306 දී මිහින්තලයේ අම්බස්ථල පර්වතයට වැඩම කළහ.[3] වංසකථාවේ සඳහන් ව ඇති තොරතුරු ශිලා ලේඛනවලින් ද තහවුරු කළ හැකි ය. ඒ සඳහා ප්‍රමුඛ වන්නේ රජගල ශිලා ලේඛනය යි.[4] මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේගේ නම පමණක් නොව ඉට්ටිය තෙරුන් වහන්සේගේ නම ද ඊට ඇතුළත් ව ඇත.

© අනුරින් ඉන්දිකා දිවාකර
සංස්. පූජ්‍ය කොල්ලුපිටියේ මහින්ද සංඝරක්ඛිත හිමි, ආර්. එම්. ඩබ්. රාජපක්ෂ, ඉන්දු දසනායක, [illegible]
මානව ශාස්ත්‍ර පීඨ සංග්‍රහය, 5 කලාපය, 2008, මානව ශාස්ත්‍ර පීඨය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.